

М.В. Пінчук, магістр, V курс, гр. ОАМ-22, ФОФ
Науковий керівник – д.е.н., доц. І.В. Жиглей
Житомирський державний технологічний університет

РОЛЬ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ПРИ ПЛАНУВАННІ ОПОДАТКУВАННЯ В ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНІЙ ДІЯЛЬНОСТІ

Важливу роль в діяльності будь-якого підприємства будь-якої форми власності має податкове планування і оптимізація оподаткування, оскільки підприємці та засновники підприємств відкривають свій бізнес для того, щоб отримувати якнайбільший прибуток зі сплатою якнайменших податків до бюджету. У зв'язку з цим, підприємства приділяють значну увагу плануванню оподаткування, в результаті чого підприємства мають право використовувати законні методи, спрямовані на зменшення обсягів податкових платежів.

Основна мета управління податковими платежами не зводиться до абсолютної мінімізації податкових платежів: вона полягає в активному впливі на максимізацію чистого прибутку підприємства.

Основним (базовим) інформаційним джерелом для прогнозного аналізу є ретроспективний аналіз, який здійснюється різними статистичними, математичними та іншими методами. Тому саме завдяки використанню методів та прийомів економічного аналізу забезпечується ефективне податкове планування.

З теоретичної точки зору податкова перевірка – процесуальна дія податкової адміністрації щодо контролю за дотриманням податкового законодавства, правильністю обчислення податкового зобов'язання, своєчасністю і повнотою сплати податків і зборів, що здійснюється шляхом встановлення фактичних даних, отриманих у результаті податкового контролю, з даними податкових декларацій та інших звітних документів, які подаються платниками податків до відповідних податкових органів.

Податкова система України прагне побудувати таку податкову службу, яка спроможна буде виконати свою основну місію – ефективно і результативно, своєчасно та в повному обсязі зібрати всі податки, передбачені податковим законодавством України. Зазначене зобов'язує Державну податкову інспекцію України організувати податкові перевірки таким чином, щоб вони забезпечували якісну та об'єктивну оцінку фінансового стану платників, спонукали підприємства до добровільної сплати податків до бюджету.

Можна виділити два підходи до визначення податкового планування. В основі першого лежить мінімізація податкових зобов'язань платника податків, в основі другого – податкова оптимізація. Також слід розрізняти податкове планування як більш широке поняття і планування видатків як більш вузьке поняття.

Становлення й розвиток вітчизняної податкової системи свідчать про її важливу роль у формуванні та розподілі фінансових ресурсів держави. Однак надмірне податкове навантаження негативно позначається на діяльності суб'єктів господарювання. Підприємці змушені відмовлятися від легальних методів господарювання та ухилятися від сплати податків. За таких обставин вітчизняним підприємствам не обійтися без податкового планування.

Податкове планування на макrorівні можна охарактеризувати як організацію підприємницької діяльності платника податків у оптимальний, з податкової точки зору, спосіб, а також підбір і застосування методів, що допоможуть оптимізувати податкові зобов'язки підприємства правомірними засобами.

Ефективність податкового планування залежить від використання науково обґрунтованих загальних і спеціальних принципів його організації. До загальних належать принципи й методи, характерні для системи планування на підприємстві в цілому та для податкового планування як її складової, до спеціальних – принципи й методи, що використовуються лише в податковому плануванні.

Слід зазначити, що деякі фахівці прирівнюють заходи щодо законної оптимізації податкових платежів до ухилення від сплати податків. Проте ототожнення цих понять є не лише некоректним, а й абсолютно неприпустимим. Податкове планування й ухилення від сплати податків чітко розмежовується за критерієм законності.

Податкове планування базується на результатах досліджень звітних аналітичних даних, їх збору та обробки, визначенні негативних і позитивних рис оподаткування в поточному році, їх впливу на різні напрями економічної діяльності.

Бухгалтерський облік тісно пов'язаний з економічним аналізом, оскільки бухгалтерська звітність є основним джерелом інформації під час аналізу господарської діяльності. Використання даних бухгалтерського обліку і звітності надає аналітичним висновкам обґрунтованості. Водночас через економічний аналіз повною мірою реалізується контрольна функція бухгалтерського обліку.

Економічний аналіз, як уже зазначалося, є базою планування і засобом оцінювання виконання плану, а також основою перевірки якості планів. Таким чином, економічний аналіз органічно пов'язаний і з плануванням. За результатами аналізу не лише виявляють ступінь виконання планів, а й вносять корективи у планові завдання.

У податковому плануванні застосовують велику групу спеціальних способів оптимізації, проте на основі проведеного аналізу податкового планування виникає необхідність розробки єдиної моделі оптимізації податкового планування (рис. 1.).

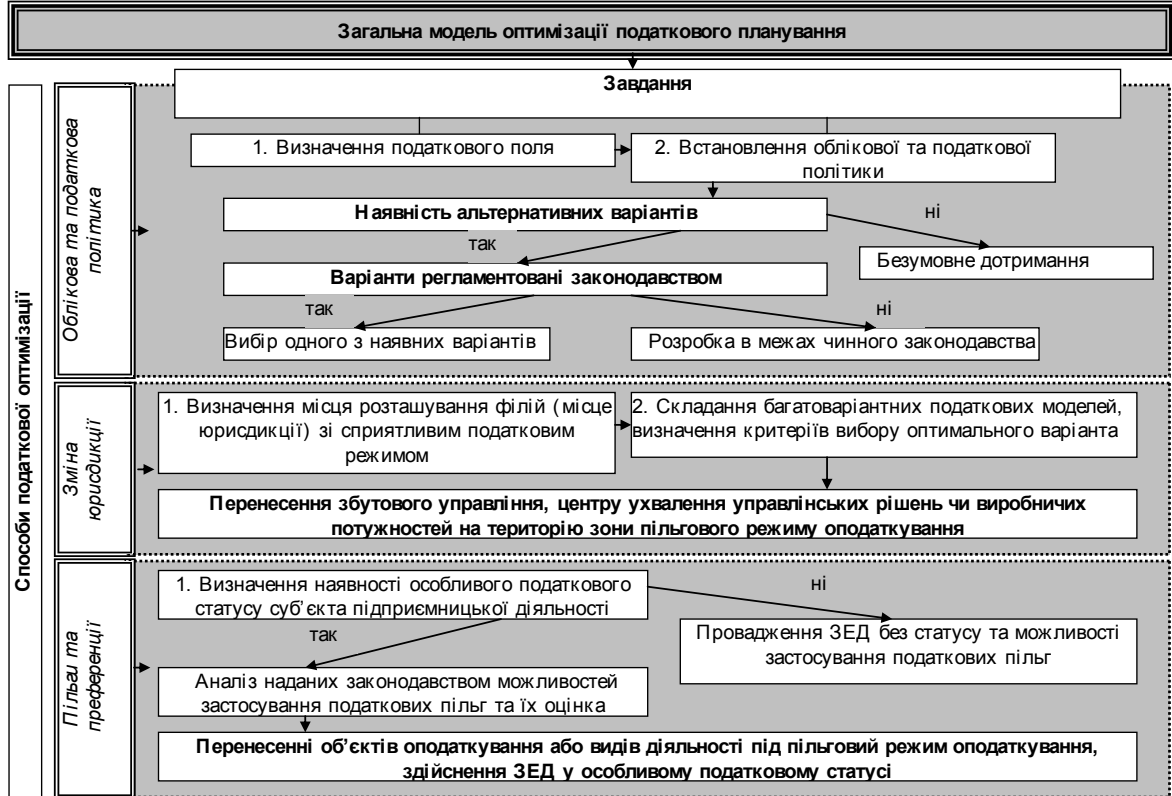


Рис. 1. Загальна модель оптимізації податкового планування при здійсненні експортно-імпортних операцій

Запропонована модель оптимізації податкового планування дозволить:

- 1) створити оптимальну систему податкового планування за допомогою можливих варіантів;
- 2) розробити практичні рекомендації для широкого кола користувачів;
- 3) мінімізувати ризики, що виникають у зв'язку з оподаткуванням господарської діяльності.

Дослідивши теоретичне і практичне значення способів податкової оптимізації дійшли висновку, що розроблена модель створить ефективну систему для вибору альтернативних варіантів оподаткування за допомогою податкового планування. В свою чергу, ефективна податкова політика підприємства здатна суттєво сприяти удосконаленню методів господарювання, підвищенню рентабельності виробництва, зміцненню фінансового стану і стабільної роботи підприємства та виконання ним зобов'язань перед бюджетом, банком, контрагентами.